

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Duo Tractatus

Moneta, Giampietro

Marburg, 1628

II. An Optio semper fiat intra eundem ordinem, & gradum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63048)

14 fieri debet, ut si non optat primus, seu antiquior, optet secundus, seu sequens; alias optet tertius, & sic deinceps; & hic † est, ni fallor, germanus intellectus illius verbi, *gradatim*, quod est in textu *d. c. fin.* quod ita exponit ibi gloss. quam ibid. approbat inter alios Gemin. & Rot. *decis. 5. vers. videtur tamen obstare, de consuet. in no. & decis. 4. II. nu. 2. 1. part. in noviss. divers. id ipsum etiam patet ex Doct. d. c. fin. in verbo, dumtaxat, dum quaeritur post gloss. an illi dies currant omnibus simul, & an juniores teneantur expectare antiquiores per totum illud tempus in optando; & ad primum respondent affirmative, ad secundum negative, juniores non teneri per totum tempus expectare, de quo tamen nos latius cap. seq. clare enim supponunt, posse quoque juniores vacantem praebendam optare, ubi non optetur per antiquiores: & de hoc nemo dubitat.*

15 TERTIA CONCLUSIO. Optio † ita quoque gradatim fit, ut antiquiore optante praebendam vacantem, sequens optet praebendam, quam antiquior dimittit, & dimissam ab hoc optet alter, qui mox sequitur, & sic de ceteris: id satis aperte colligitur ex textu *d. c. fin.* dum ait, *poterunt ipsi antiquiores juxta consuetudinem eandem optare, cum praebenda vacabit, & illa qua optata non fuerit si nulla sit debita erit illi, pro qua scripsimus, conferenda.* Ex quo enim dicit in plurali antiquiores, & mox, *volentes*, de pluribus loquitur simul optantibus, ut in simili not. gloss. *d. cap. fin. verbo, dumtaxat*, cum maxime subdat text. & illa, *qua optata non fuerit*, quasi una ex pluribus, quae optatae fuerint. Sed aperte id sentit gloss. *in verbo, non fuerit*, ubi rationem assignans ad verba text. superius relata, inquit, *ex quo enim vacant praebenda, necesse est unam remanere non optatam.* De illa igitur subdit, *provideatur impetranti.* Et in hac quoque conclusione nemo, quod viderimus, contradicit.

QUAERO SECUNDO, *An optio semper fiat intra eundem ordinem & gradum?*

Prænotandum est primo, in aliquibus ecclesiis collegia-

legiatis † ex statuto, vel cōsuetudine dari tres ordines 16
 præbendarum, seu potius canonicorum, ut alii sint in-
 feriores, qui vocātur *scholares*; quia sunt sub cara obe-
 dientia, & regimine scholastici; quidam dicuntur *me-*
dii, & vocantur *emancipati*, quidam *majores*, qui soli
 habent vocem in Capitulo, & vocantur *capitulares*; ta-
 men præbendæ omnium sunt æquales, & non aliter
 quis potest ascendere ad maiorem gradum, nisi per
 ordinem primo fuerit in inferiori, & de illo ascenderit
 ad medium, & hic ascensus fit secundum ordinem re-
 ceptionis, *de qua consuetudine Rot. Rom. decis. 9. num.*
1. de consuet. in antiq. Franc. Marc. decis. Delphin. 1271.
num. 4. 1. part. & Rom. consil. 227. In aliis vero ecclesiis
 † quædam sunt præbendæ majores, quæ non dantur 17
 nisi presbyteris; quædam mediæ, quæ solum diaconis
 & subdiaconis; quædam minores, quæ assignantur in-
 ferioribus, quæ consuetudo est Gratianopoli, *teste*
Franc. Marc. decis. 1260. In aliis demum plerisque † 18
 quædam sunt præbendæ, quæ solum sacerdotibus, a-
 liæ quæ solum diaconis, tertiæ, quæ solis subdiaconis
 assignantur, qui tamen omnes canonici sunt; & præ-
 terea quædam † sunt dignitates, puta Archipresbyte- 19
 ratus, Archidiaconatus, Primiceriatus, Præpositura, &
 Decanatus, prout in ecclesia nostra Mediolanensi, de
 qua distinctione passim jura loquentur, præsertim *c. 1.*
de at. & qual. c. ei cui, & c. cui de non sacerdotali, ubi
Doct. de præben. in 6. & in c. constitutus, de concess. præb.
& clem. ut hi qui, de at. & qual. & Trident. Concil.
sess. 22. c. 4. de reform. & sess. 24. cap. 12.

Prænotandum secundo, quod quamvis forte de ju-
 re communi antiquo † non esset alicui præbendæ ne- 20
 cessario aliquis ordo annexus, *ut voluit inter alios Abb.*
in c. 2. num. 5. de instit. (dignitatibus dumtaxat † exce-
ptis quibus certus ordo annexus est, per text. d. c. 1. de
at. & qual.) cum id cautum non reperiatur; cum quo
 nihilominus stat, † quod etiam eo jure antiquo non 22
 nisi subdiaconus vocem haberet in Capitulo, *clem. ut*
hi qui, de at. & qual. quod etiam dispositum deinde

- fuit in Tridentin. Synodo, d. sess. 22. cap. 4. Tamen de
 23 jure novo † debet saltem in ecclesiis cathedralibus
 cuique canonicatui seu præbendæ esse ita annexus or-
 do presbyterii, diaconatus, & subdiaconatus, & ad E-
 piscopum cum consilio Capituli spectat designare
 distribuere, prout viderit expedire, quibus quisque or-
 do ex sacris annexus esse debeat, ut dimidia saltē pars
 presbyteri sint, ceteri vero diaconi, aut subdiaconi, nisi
 alicubi laudabilior esset consuetudo, ut vel plures, vel
 omnes sint presbyteri, quæ omnino debet observari
 ita disponitur in Tridentin. Concil. d. sess. 24. c. 12. quod
 24 quidem ordines † debebunt præbendati infra annum
 cessante justo impedimento suscipere; ut habetur d.
 sess. 22. c. 4. & hoc sub pœnis, de quibus in d. clem. ut hi
 qui, hoc est, amissionis dimidiarum distributionum,
 & vocis in Capitulo, donec promoveantur: neque ca-
 nonicatum, aut dignitatem obtinere quis poterit, nisi
 25 † in ea saltem ætate sit constitutus, ut infra annum
 possit illo ordine initiari, quem talis canonicatus, aut
 dignitas requirit, ut d. sess. 22. cap. 12. His prænotatis
 sic

PRIMA CONCLUSIO In primo casu consuetu-
 26 dinis, de qua in primo not. puto probabiliter † posse
 contingere optionem: ita in specie voluit Zerol. in
 Praxi Episc. verbo, canonis, versic. ad septimum, in prin-
 cip. juncta gloss. & Abb. conf. 159. num. 20. & 21. vol. 1.
 ita etiam colligi videtur ex Rot. decis. 9. de consuet. in no-
 & 9. d. eod. tit. in antiquis, & decis. 411. num. 4. 7. & 8.
 part. 1. in noviss. & Franc. Marc. d. decis. 1271. num. 3. &
 4. sed clarius id sentit Rot. Rom. decis. 10. de præbend. in
 antiq. Et hoc propter specialem consuetudinem super
 hoc inductam, ut patet ex iisdem Doctoribus; alias
 enim simplex consuetudo optionis intra eundem or-
 dinem introducta ex se ad diversos ordines extendi
 non deberet.

27 SECUNDA CONCLUSIO. In casu † secundæ, &
 tertiæ consuetudinis, de qua in d. i. not. per quas distri-
 cti sunt in ecclesiis ordines præbendarum, & canoni-
 catuum,

catuum, ut alii sint sacerdotales, alii diaconales, alii subdiaconales, alii etiam inferiorum ordinum, puto quod in ecclesiis cathedralibus, ubi ex decreto Tridentini Concilii sunt solum distincti ordines sacerdotii, diaconatus, & subdiaconatus, ii que annexi sunt canonicatibus, non possit regulariter locum habere optio, nisi specialis de hoc consuetudo legitime præscripta rationabiliter inducatur, quod probo ex eo, quia ex dispositione prædicti Concilii, juncto *tex. d. clem. ut hi qui, & c. ei cui, & c. cui de non sacerdotali, de præben. in 6.* illi ordines non tam præbendis annexi sunt quam canonicatibus, ii que designati sunt, vel designari debuerunt per unumquemque Episcopum. Cum ergo per optionem mutetur quidem præbenda, sed non canonicatus, *ut dicam inf. cap. 7. quæst. 1.* antiquior subdiaconus, vel diaconus optando ultimam diaconalem, vel presbyteralem præbendam, aut simul canonicatum mutabit contra optionis rationem, aut cum idem canonicus sit, ordinem, & onus alteri canonicatui annexum suscipiet contra designationem à concilio requisitam. Secus vero erit † in aliis ecclesiis colle- 28
giatis, ubi ex sola consuetudine, vel statuto iidem ordines, vel alii annexi sint præbendis: poterit enim per statutum, & consuetudinem optari præbenda, simulque assumptum censebitur onus celebrandi, vel canendi Evangelium, & simul se intra annum promoveri faciendi ad ordinem requisitum, sufficere tunc, quod semper maneat idem numerus præbendarum, quibus talis ordo annexus sit. Et ratio est, quia tunc præbendis ipsis annexus erit ordo non autem canonicatibus, & in his terminis intelligendum est quod vult Abbas *conf. 347. num. 1. & 4. vol. 2.* dum supponit, posse eum, qui habet præbendam diaconalem, optare sacerdotalem. Item gloss. *d. c. fin. verbo, antiquiores,* & ibi ceteri dum contendentes, speciali consuetudine induci posse, ut major ordine præferatur in optione, aperte supponunt, inter diversos ordines admitti optionem. Eadem plane ratione in optandis domibus, quæ annexæ

non sint præbendis, vel canonicatibus, hujusmodi distinctione ordinum attendenda non erit, sed antiquiores simpliciter in receptione præferentur in optione domus vacantis, quamvis ea fuerit canonici diversæ ordinis. Quod idem propter eandem rationem dicendum erit in consuetudine inducta post concilium contra illam præbendarum secundum diversos ordines distinctionem, & simul etiam de dignitatibus, quæ non sint primæ post pontificalem in cathedralibus, neque præcipuæ in collegiatis (hæ enim cum ex reg. 3. cancellariæ reservatæ sint, non admittunt optionem, *juxta supra late tradita cap. 3. q. 2. conclus. 2.*) in illis namque licet non per extensionem, tamen ex speciali consuetudine fieri poterit optio, *ut in specie voluit Zerol. d. versic. ad 7. in princip. & Rot. decis. 411. nu. 4. 1. part. noviss.*

QUÆRO TERTIO ET POSTREMO, *An aliquæ solemnitates requirantur in optione?*

- TERTIA CONCLUSIO. Ex parte ipsius Capituli ut plurimum † requiritur, ut qui optat, admittendus sit per Capitulum, vel eum qui præest Capitulo tempore, quo ille se petit admitti, vel per alium, prout est consuetum: *ita in terminis tradit Rot. decis. 6. num. 7. consuet. in no. poterit tamen † hæc solemnitas per contrariam consuetudinem aboleri, ita ut sufficiat tacitus consensus Capituli, approbantis saltem consuetudinem optandi, prout nunc quotidie fit. Imo satis probabiliter sustineri potest † non esse necessarium consensus Capituli, sed sufficere, ut optantes notificent Capitulo optionem, & consensus requirant, licet non obtineant, eo quod optent vigore consuetudinis jam inductæ, quæ vim legis habet, ut optime tradit Abb. conf. 159. nu. 15. volum. 1. & ubi etiam requiretur consensus, is præsumeretur tam ex vicinitate locorum juncta antiquitate, ut bene deducit idem Abb. num. 14. II.*
- § 2. Iudicium sane † indubitatum est, nullam requiri collationem, aut investituram, *ut patet ex Io An. Gemin. d. d. l. i. d. c. fin. de consuet. in 6. Cassad. decis. 17. de præbend.*